

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku M. O.

przy uczestnictwie M. J. , K. K. , A. L. , P. L. , I. S. i E. S.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt V Ca (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika K. K. kwotę
1200 (jeden tysiąc dwieście) zł, tytułem
kosztów postępowania kasacyjnego;**

**3. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki I.S. kwotę
400 (czterysta) zł, tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego;**

**4. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestników A. L. i P.
L. kwotę 400 (czterysta)
zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**

**5. oddala wniosek uczestnika M. J.
o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy M. O. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 15 grudnia 2015 r., sygn. akt V Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.).

Skarżący oparł skargę kasacyjną na naruszeniu art. 328 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 361 k.p.c. wskutek braku ustosunkowania się przez Sąd Okręgowy do materiału dowodowego szczegółowo omówionego w uzasadnieniu postanowienia Sądu pierwszej instancji oraz do wytycznych Sądu Najwyższego.

Skarżący przedstawiając uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w kontekście zarzucanych naruszeń prawa procesowego oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie wykazał, iż kwestionowane rozstrzygnięcie stanowi efekt ewidentnych błędów w zakresie wykładni prawa i w konsekwencji jest oczywiście nieprawidłowe, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej.

Skarżący oczywistą zasadność skargi kasacyjnej łączył z niezastosowaniem się przez Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy do wytycznych Sądu Najwyższego z dnia z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14. Z kolei brak powtórzenia postępowania dowodowego przez Sąd drugiej instancji - jego zdaniem - musiał skutkować oddaleniem apelacji.

Zgodnie z art. 398²⁰ k.p.c. sąd któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Jak przyjmuje się, związanie sądu o którym mowa obejmuje jedynie wykładnie

przepisów, które były rozpatrywane przez Sąd Najwyższy w ramach oceny zarzutów kasacyjnych, w tym przed wszystkim zarzutów, które stanowiły podstawę uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Związanie to nie obejmuje poglądów prawnych, które Sąd Najwyższy wyraził rozpatrując zarzuty kasacyjne, a także wskazań co do dalszego postępowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2008 r. II CSK 335/08, nie publ., z dnia 3 kwietnia 2014 r., V CSK 266/13, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CSK 230/15, nie publ.).

Przyczyną uchylenia przez Sąd Najwyższy poprzedniego postanowienia Sądu Okręgowego zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego i w konsekwencji oddalającego wniosek o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości składającej się z działki nr [...] było rażąco wadliwie sporządzone uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia, polegające na braku sprecyzowania własnych ustaleń faktycznych, na podstawie których byłoby można ocenić, czy zachodzą przesłanki do zastosowania art. 172 k.c. W sytuacji, gdy Sąd drugiej instancji orzekł reformatoryjnie, powinien był na nowo poczynić samodzielnie ustalenia faktyczne i dokonać ponownie oceny całokształtu materiału dowodowego. Sąd Najwyższy podkreślił także, iż wobec prawomocności orzeczenia w odniesieniu do działki nr [...]3/2, powaga rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) i zakres związania (art. 365 k.p.c.), wynikające z postanowienia o rozgraniczeniu działek nr [...]2 i [...]3 nie będą miały dla dalszego toku sprawy większego znaczenia, a jedynie jako część materiału dowodowego, który podlega w sprawie ocenie na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy w kontekście zarzutów kasacyjnych nie wskazywał natomiast na konieczność ponowienia postępowania dowodowego w przypadku, gdy sąd drugiej instancji wydaje orzeczenie reformatoryjne.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd drugiej instancji był związany jedynie dokonaną przez Sąd Najwyższy wykładnią przepisów art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Stosując się do tej wykładni Sąd Okręgowy poczynił własne ustalenia faktyczne wraz z oceną zgromadzonego materiału dowodowego oraz wyjaśnił podstawę prawną rozstrzygnięcia. Wskazał w oparciu o przywołane dowody jakie konkretnie przyczyny zadecydowały o tym, iż poprzednicy prawni wnioskodawcy (jego rodzice), będący odpowiednio synem i synową J. i M.O. - właścicielami nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie nie byli do chwili śmierci M. O.

samoistnymi posiadaczami. Przedstawiając dowody, na których opart rozstrzygnięcie wskazał również na zeznania świadków, którzy uważali poprzedników wnioskodawcy za właścicieli tej nieruchomości. W ramach oceny zgromadzonego materiału dowodnego Sąd wyjaśnił dlaczego nie uznał tych zeznań za wiarygodne. Sąd Okręgowy odniósł się do dowodów wymienionych przez Sąd Najwyższy na str. 11 uzasadnienia postanowienia z dnia 23 lipca 2015 r.

Naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05 nie publ., z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07, nie publ, z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008 Nr D, poz. 118).

Eksponowane przez skarżącego w skardze kasacyjnej błędy i sprzeczności Sądu drugiej instancji w kwestii wspólnego zamieszkiwania poprzedników prawnych wnioskodawcy z M. O. na przedmiotowej nieruchomości składającej się z działki nr [...] nie mają istotnego znaczenia w tej sprawie, skoro zasadniczą przyczyną przyjęcia przez Sąd drugiej instancji braku przymiotu samoistności posiadania po stronie poprzedników prawnych wnioskodawcy było ustalenie w oparciu o szczegółowo wskazane dowody, iż do śmierci M.O. wykonywane przez nich akty posiadania w stosunku do spornej nieruchomości były z nią jako właścicielką konsultowane i to ona wyrażała w tej materii zgodę, nie przenosząc jednak na nich samoistnego posiadania.

W konsekwencji sposób sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie daje podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna wnioskodawcy jest oczywiście uzasadniona.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c.

Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. 2015, poz. 180, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).

Zważywszy na wskazaną w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia, minimalna stawka taryfowa wynagrodzenia za zastępstwo procesowe wyniosła 3 600 zł. Na rzecz uczestnika K. K. została zasądzona 1/3 tej kwoty, ponieważ jego poprzedniczka prawna M. K. nabyła spadek po M. O. w 1/3 części. Na rzecz uczestniczki I. S. zasądzono kwotę 400 zł, bowiem jako wnuczka nabyła spadek po M. O. w 1/9 części. Z kolei na rzecz P. L. i A. L. - następców prawnych S. L., który jako wnuk nabył spadek po M. O. w 1/9 części została zasądzona łącznie kwota 400 zł.

Natomiast wniosek uczestnika M. J. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego należało oddalić, gdyż skarga kasacyjna wnioskodawcy nie dotyczyła jego interesu prawnego, bowiem orzeczenie w przedmiocie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości składającej się z działki nr [...] jest prawomocne. Poprzedniczka prawna M. J. L. J. nie była spadkobierczynią po M. O..

jw